

Ervaren Druk door Informele Zorg (EDIZ)

Een veel gebruikte theorie bij de ontwikkeling van vragenlijsten voor de verzorger is de algemene stress theorie van Lazarus en Folkman, waarin *appraisal* centraal staat ([Lazarus & Folkman, 1984](#)). In verzorgingsliteratuur heeft de taxatie - *appraisal* - van de zorgsituatie door de verzorger de nodige aandacht gekregen. Kort gezegd is de primaire functie van *appraisal* om de eisen die de zorgsituatie aan de verzorger stelt en diens persoonlijke belangen zo goed mogelijk met elkaar in evenwicht te brengen. Wanneer de één de ander domineert, loopt de verzorger het risico om psychische klachten te ontwikkelen.

De vragenlijst “Ervaren Druk door Informele Zorg” (EDIZ) is speciaal ontwikkeld om het resultaat van de taxatie van de zorgsituatie door de verzorger in kaart te brengen ([Pot e.a., 1995, 1998](#)). Hoewel deze zelfbeoordelingsschaal oorspronkelijk ontwikkeld is voor verzorgers die de zorg voor een dementerende dragen in de thuissituatie, zoals partners en kinderen, is inmiddels gebleken dat zij ook zonder problemen aan verzorgers van geïnstitutionaliseerde dementerenden kan worden voorgelegd ([Cuijpers e.a., 1997](#)).

De EDIZ bestaat uit 9 items die tezamen een ééndimensionele hiërarchische schaal vormen, variërend van minder naar meer druk. Naast deze kwantitatieve ordening, is er ook een kwalitatieve ordening in de items waar te nemen: allereerst komt de druk tot uiting in de gedachten van de verzorger, maar vervolgens ook in diens interactie met de omgeving. Voorbeelden van items zijn: “De situatie van mijn ... eist voortdurend mijn aandacht” en “Door mijn betrokkenheid bij ... doe ik anderen tekort”. Instructies voor de mondelinge afname van de vragenlijst is [hieronder](#) weergegeven.

De verzorger krijgt de uitspraken schriftelijk voorgelegd en kan met behulp van een vijf-puntsschaal antwoord geven: ja!, ja, min-of-meer, nee, nee!. Na het invullen worden de scores gedichotomiseerd, waarbij de antwoordcategorieën ‘ja!’, ‘ja’ en ‘min-of-meer’ gecodeerd worden in ‘1’, hetgeen betekent dat men druk ervaart. De antwoordcategorieën ‘nee’ en ‘nee!’ worden gecodeerd in ‘0’, hetgeen betekent dat men géén druk ervaart. Zo ontstaat een totaalscore variërend van 0 tot 9.

Er zijn nog geen normgegevens voor deze schaal bekend. In het onderzoek waarin deze schaal is ontwikkeld, werd een gemiddelde waarde gevonden van 4.8 voor vrouwen en 5.1 voor mannen en 4.8 voor partners en 5.0 voor niet-partners. Deze verschillen wat betreft sekse en relatie tussen verzorger en patiënt zijn niet significant. De hoogte van deze scores wordt uiteraard mede bepaald door de specifieke kenmerken van de selectieve groep verzorgers en dementerenden in dit onderzoek en kunnen dus niet als norm worden beschouwd.

Referenties

- Cuijpers, P. (1997) Bibliotherapy in unipolar depression: a meta-analysis. *Journal of Behavioural Therapy and Experimental Psychiatry*, 28, 139–147.
- Lazarus, R.S., & Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal, and Coping*. New York: Springer.
- Pot, A.M., van Dyck R. & Deeg, D.J.H. (1995). Ervaren druk door informele zorg: constructie van een schaal. *Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie*, 26, 214–219.
- Pot, A.M., Deeg D.J.H., van Dyck, R. et al. (1998). Psychological distress of caregivers: the mediator effect of caregiving appraisal. *Patient Education and Counseling*. 34 (1), 43-51.

Instructies mondelinge afname EDIZ

Er volgen nu een aantal uitspraken. De bedoeling is dat u bij elk van deze uitspraken aangeeft, in hoeverre die op u van toepassing is. U heeft hierbij de volgende antwoordmogelijkheden.

Overhandig antwoordkaart.

nee!   nee   min-of-meer   ja   ja!

Als een uitspraak helemaal op u van toepassing is, omcirkelt u 'ja!'. *Wijs aan.*

Wanneer een uitspraak helemaal niet op u van toepassing is, omcirkelt u 'nee!'. *Wijs aan.*

Of iets er tussenin. *Wijs aan.*

Begrijpt u de bedoeling?

Behandel item 1 als voorbeeld. Laat de verzorger de rest van de vragenlijst zelf invullen.